

ВНЕСОК АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ С.М. КОНЮХОВА У РОЗВИТОК НАУКОВИХ ТА ІНЖЕНЕРНИХ КАДРІВ УКРАЇНИ.

Войтюк О.С.

*ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу
та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України»
e-mail: helen_zt24@ukr.net*

12 квітня 2019 р. виповнилось 82 роки від дня народження Станіслава Миколайовича Конюхова (12.04.1937 – 03.04.2011) – видатного вченого, академіка НАН України, доктора технічних наук, професора, Генерального конструктора-Генерального директора ДП «Конструкторське бюро «Південне» ім. М.К. Янгеля » (КБ «Південне») у 1991-2010 рр.

Метою даного дослідження є висвітлення наукового доробку С.М. Конюхова та його ролі у розвитку наукових та інженерних кадрів у галузі створення ракетно-космічної техніки.

Аналіз останніх публікацій [2-7], в яких започатковано розв’язання даної проблеми, свідчить про те, що ще існують малодосліджені джерела, які стосуються наукового доробку академіка С.М. Конюхова. Наприклад, нами вперше використовується для дослідження особова справа С.М. Конюхова, яка зберігається в Науковому архіві Президії НАН України та містить документи періоду його роботи в КБ «Південне» [1].

Особливе місце у житті Станіслава Миколайовича займала науково-дослідницька та освітня діяльність. У 1970 р. С.М. Конюхову було присуджено науковий ступінь кандидата технічних наук [1, арк. 7], у 1987 р. – ступінь доктора технічних наук [1, арк. 8], у 1991 р. – наукове звання професора [1, арк. 9], а у 1992 р. вчений був обраний академіком НАН України по відділенню механіки [1, арк. 10].

Велику увагу Станіслав Миколайович приділяв розвитку та підтримці талановитої молоді у галузі вивчення й дослідження космічної техніки та залученню її до науково-дослідницької діяльності. М.І. Галась зауважував: «Незважаючи на велику зайнятість основною роботою, він вишукує можливість для успішної науково-педагогічної діяльності та виховання наукових кадрів» [1, арк. 23], а Б.Є. Патон підкреслював: «С.М. Конюхов був прекрасним педагогом і наставником висококваліфікованих наукових і інженерно-технічних кадрів» [1, арк. 38].

Протягом 1987 – 1992 рр. С.М. Конюхов завідував кафедрою системного проектування виробів машинобудування Інституту підвищення кваліфікації Міністерства загального машинобудування СРСР. Від 1988 р. Станіслав Миколайович був головою державної екзаменаційної комісії по захисту дипломних проєктів студентами фізико-технічного факультету Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара (ДНУ) та членом Спеціалізованої вченої ради ДНУ по захисту кандидатських та докторських дисертацій. Під його керівництвом чимало вчених захистили кандидатські та докторські дисертації.

За рішенням С.М. Конюхова у Дніпропетровську на базі КБ «Південне» було створено Ракетно-космічний навчально-дослідний центр, до якого увійшли філії кафедр Дніпропетровського національного університету і Харківського авіаційного інституту, в якому вчений завідував кафедрою проектування літальних апаратів.

Станіслав Миколайович підкреслював, що: «Взаємодія ФТІ (ДНУ), КБ «Південне» і ВО ПМЗ (Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова) являє собою вдалий приклад реалізації на практиці ідей інтеграції науки, промисловості і освіти, коли провідні вчені та фахівці промисловості активно беруть участь в навчальному процесі, а викладачі і студенти вузу – у вирішенні актуальних науково-технічних проблем ... Спільні дослідження КБ «Південне» і ФТІ ДНУ у галузі розробки теоретичних основ ракетно-космічної техніки – балістики, аерогазодинаміки, міцності, оптимального управління, проектування і конструювання ракет і рухових установок – стали основою Дніпропетровської наукової школи ракетобудування» [2, с. 60].

Своїми науковими працями, що містять монографії, статті, звіти, ескізи проекти, авторські свідоцтва та патенти, С.М. Конюхов здійснив ґрунтовний внесок у розвиток ракетно-космічної галузі України.

Отже, вкрай актуальним є проведення всебічного історичного дослідження життєвого шляху та багатогранної діяльності академіка НАН України Станіслава Миколайовича Конюхова, зважаючи на його роль в історії розвитку ракетно-космічної науки і техніки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Поточний архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 655, спр. 20, 40 арк.
2. Конюхов С.М. К 75-летию со дня рождения / Под общей редакцией А. В. Дегтярева. – Днепропетровск: Арт-Пресс, 2012. – 256 с.
3. Yuzhnoye, the Lot of Mine: A Photobiography of Stanislav Koniukhov / Edited by A. V. Degtyarev. Kyiv: Space-Inform, 2018. 216 pp.
4. Станислав Николаевич Конюхов (Биобиблиография ученых Украины) / НАН Украины. – Киев.: Наук. думка, 2007. – 88 с.
5. Призваны временем. От противостояния к международному сотрудничеству. / Под. общ. ред. С. Н. Конюхова. – Днепропетровск: Арт-Пресс, 2009. – 832 с.
6. Шестьдесят лет в ракетостроении и космонавтике / Под. общей редакцией А. В. Дегтярева. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2014. – 540 с.
7. «Секретний» підрозділ галузі: Нариси історії фізико-технічного інституту Дніпропетровського національного університету / Савчук В. С., Санін Ф. П., Яценко В. Я., Кавун М. Е., Портнов А. В. – Д.: Вид-во Дніпропетров. ун-ту, 2001. – 376 с.

ОДЕСЬКІ СТОРІНКИ НАУКОВОЇ ДІЛЬНОСТІ ДОСЛІДНИКА МЕТЕОРІВ І. С. АСТАПОВИЧА (1908-1974)

Грушицька І.Б.

Одеський національний політехнічний університет

e-mail: ira1973@breezein.net

Метою доповіді є висвітлення маловідомих фактів із наукової біографії відомого українського вченого у галузі метеорної астрономії І. С. Астаповича, пов'язаних із його роботою в Одеському університеті.

І. С. Астапович – один із провідних учених Радянського Союзу в галузі метеорної астрономії. 1935 р. його було обрано членом Комісії № 22 з метеорів Міжнародного астрономічного союзу. Разом із професором С. В. Орловим того ж